

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

☐ กฎหมายใหม่

☒ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ กระทรวงพาณิชย์

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการกิก

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการกิกคืออะไร

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคและใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งให้ความคุ้มครองและปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีหน้าที่ตามกฎหมายประการหนึ่งในการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับกลไกการส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามมาตรา ๒๕๘ ฉ. (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และภารกิจตามแผนที่นำทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาระยะ ๒๐ ปี (IP Roadmap พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๗๙) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญาของไทยให้สอดคล้องกับนโยบายการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ “ประเทศไทย ๔.๐”

เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ จึงได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อปรับปรุงขั้นตอนการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักสากล นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการยื่นคำขอและการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ยกเลิกขั้นตอนการจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ วรรคสาม และมาตรา ๒๕๘ ค. (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตเฉพาะกรณีที่เป็น

นอกจากการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบคำขอดังกล่าวแล้ว ยังได้แก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเรื่องการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร (Compulsory Licensing) ให้เกิดความชัดเจน และมีความครบถ้วนตามความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPS Agreement) ซึ่งได้มีการแก้ไขล่าสุดเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐ โดยเพิ่มเติมมาตรา ๓๑ bis ให้ประเทศสมาชิกสามารถบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรเพื่อส่งออกเภสัชภัณฑ์ไปยังประเทศที่มีความขาดแคลนแต่ไม่มีศักยภาพในการผลิตเภสัชภัณฑ์นั้นเองได้ และกำหนดให้ไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทนซ้ำซ้อนในกรณีที่นำเข้าเภสัชภัณฑ์ที่มีการจ่ายค่าตอบแทนแล้วในประเทศผู้ส่งออก

ในขณะเดียวกัน ได้กำหนดให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรต้องระบุแหล่งที่มา (Disclosure requirement) และยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตก่อนการเข้าถึง (Prior-Informed Consent : PIC) และข้อตกลงที่เห็นร่วมกัน (Mutually Agreed Terms : MATs) ในคำขอรับสิทธิบัตรที่มีการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม (Genetic Resources : GRs) หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Traditional Knowledge : TK) ในการประดิษฐ์ โดยข้อกำหนดดังกล่าวจะเป็นมาตรการในการป้องกันปัญหา “โจรสลัดชีวภาพ” หรือการยกยอกใช้ทรัพยากร

พันธุกรรมหรือการนำองค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่นหรือของประเทศไปขอรับสิทธิบัตร หรือโดยมิได้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะการตรวจสอบสิทธิบัตรโดยปกติไม่เพียงพอที่จะทำให้ทราบว่าการประดิษฐ์มีความเกี่ยวข้องกับทรัพยากรชีวภาพหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นและได้มีการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเข้าถึงและการจัดทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์หรือไม่ ซึ่งมาตรการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามแผนที่นำทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาระยะ ๒๐ ปี (IP Roadmap พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๗๙) โดยทำให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาสามารถเป็นหนึ่งในจุดตรวจสอบ (Check point) เพื่อตรวจสอบการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมและเป็นธรรม และสอดคล้องกับการปฏิบัติตามอนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity : CBD) ที่ไทยเป็นภาคีแล้วอีกด้วย

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

๑. เพื่อให้การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับหลักสากล และเกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้นซึ่งทำให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก
๒. เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์จากมาตรา ๓๑ bis ของ TRIPS Agreement ให้ประเทศไทยสามารถส่งออกเภสัชภัณฑ์ไปยังประเทศที่ไม่มีศักยภาพในการผลิต และไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทนซ้ำซ้อนในกรณีที่นำเข้าเภสัชภัณฑ์ที่จ่ายค่าตอบแทนแล้วในประเทศผู้ส่งออก
๓. เพื่อกำหนดให้ผู้ขอระบุแหล่งที่มาและยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตก่อนการเข้าถึงและข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ ในคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร เพื่อเป็นจุดตรวจสอบการนำทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ทั้งโดยตรงและพัฒนาต่อยอดเพื่อแสวงหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยไม่ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตก่อนการเข้าถึงและการตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

โดยที่พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลายาวนานกว่า ๓๙ ปี แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้ว ๒ ครั้ง แต่ไม่ได้เป็นการแก้ไขในสาระสำคัญของขั้นตอนหรือวิธีการจดทะเบียน ทำให้มีขั้นตอนการตรวจสอบคำขอบางขั้นตอนยังไม่สอดคล้องกับหลักสากลและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้กระบวนการจดทะเบียนมีความล่าช้า ซ้ำซ้อน เป็นอุปสรรคต่อการคุ้มครองสิทธิบัตรซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญก่อนนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ดังนั้น กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ จึงได้แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และมีหลักเกณฑ์การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรที่สอดคล้องกับสากล เช่น กำหนดให้ประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์เมื่อสิ้นสุดระยะเวลา ๑๘ เดือนนับแต่วันยื่นคำขอในราชอาณาจักหรือวันยื่นคำขอครั้งแรก แก้ไขปรับปรุงขั้นตอนการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ในขั้นการตรวจสอบเบื้องต้น (Formality Examination) และการตรวจสอบสาระสำคัญของการประดิษฐ์ (Substantive Examination) ให้ชัดเจนและยกเลิกขั้นตอนการตรวจสอบที่ซ้ำซ้อนกัน แก้ไขระบบคัดค้านคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ให้กระทำได้หลังจากที่เสร็จสิ้นกระบวนการตรวจสอบคำขอแล้วแต่ก่อนที่จะออกสิทธิบัตร ซึ่งจะถูกพิจารณาโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่น้อยกว่าสามคน แต่ไม่เกินห้าคนเพื่อให้มีความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงแก้ไขระบบจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นการจดทะเบียนการอนุญาตให้ใช้สิทธิต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้มีการแก้ไขบทบัญญัติเรื่องการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร (Compulsory licensing) เพื่อให้เกิดความชัดเจน และรองรับการใช้มาตรการตามมาตรา ๓๑ bis ของ TRIPS Agreement

เพิ่มช่องทางให้อุตสาหกรรมยาของไทยผลิตเภสัชภัณฑ์เพื่อส่งออกไปยังประเทศที่ไม่มีศักยภาพในการผลิตได้ หรือในกรณีที่ไทยนำเข้าเภสัชภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นตามมาตรการดังกล่าวก็ไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทนซ้ำซ้อนอีก ทั้งนี้ สอดคล้องกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาการยอมรับพิธีสารแก้ไขความตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าหรือความตกลงทริปส์ (TRIPS) ด้านสาธารณสุขของไทย สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เห็นควรให้เร่งรัดการออกกฎหมายเพื่อรองรับพิธีสารฯ

ในประเด็นของการคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สืบเนื่องจากกรณีที่ในเวทีระหว่างประเทศที่ผ่านมา เช่น การประชุม Intergovernmental Committee on Intellectual Property and Genetic Resources, Traditional Knowledge and Folklore (WIPO IGC) โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่สนับสนุนให้มีการจัดทำตราสารที่มีผลผูกพันเป็นกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อหามาตรการคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการผลักดันร่างข้อบทให้มีหลักการการเปิดเผยแหล่งที่มาในกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร และมีหลักการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ซึ่งสอดคล้องกับ CBD ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคี CBD แล้วเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๗ และร่วมลงนามในพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม (Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing on Benefits Arising from Their Utilization : Nagoya Protocol) แล้วเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งมีสาระสำคัญที่สอดคล้องกัน ดังนั้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศโดยจัดให้มีมาตรการที่เป็นไปตามท่าทีของไทยในเวทีระหว่างประเทศก่อนผลักดันให้เกิดความตกลงระหว่างประเทศในอนาคต จึงควรกำหนดให้มีข้อกำหนดดังกล่าวในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๖๒ แม้การประชุม WIPO IGC ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าจะสามารถหาข้อยุติได้ในเร็ววัน แต่ในหลายประเทศ เช่น อินเดีย สาธารณรัฐประชาชนจีน กลุ่มประชาคมแอนเดียน เปรู เป็นต้น ซึ่งให้ความสำคัญกับประเด็นนี้และเป็นกลุ่มประเทศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายภายในของตนเพื่อรองรับหลักการข้างต้นแล้ว การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลกระทบใด

(๑) การแก้ไขพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรให้สะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับหลักสากลยิ่งขึ้น ซึ่งที่ผ่านมากรมทรัพย์สินทางปัญญาประสบปัญหางานค้างสะสม เนื่องจากปริมาณคำขอรับสิทธิบัตรมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นในทุกปี แต่อัตรากำลังไม่อาจเพิ่มขึ้นเท่าทัน หากไม่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบและจดทะเบียนตามกฎหมายให้มีประสิทธิภาพจะทำให้การจดทะเบียนเกิดความล่าช้า เป็นอุปสรรคต่อการคุ้มครองนวัตกรรมใหม่ๆ

(๒) สิทธิบัตรนับเป็นปัจจัยสำคัญในการยกอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Infrastructure) ปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์ โดยสถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development : IMD) และรายงานการประเมินผลดัชนีนวัตกรรมโลก (The Global Innovation Index : GII) รวมทั้งการจัดอันดับของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum : WEF) อีกทั้ง การเร่งดำเนินการพัฒนาระบบสิทธิบัตรของไทยให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล และเอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย หรืออุตสาหกรรมแห่งอนาคต ย่อมสร้างความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบให้กับประเทศ นำพาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ ภายใต้บริบทใหม่ของโลกอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนการ

ปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และนโยบาย “ประเทศไทย ๔.๐” ของรัฐบาล

(๓) กรณีที่ไม่เพิ่มบทบัญญัติให้มีการบังคับใช้สิทธิ (Compulsory Licensing) เพื่อส่งออกเภสัชภัณฑ์ไปยังประเทศที่ไม่มีศักยภาพในการผลิตจะทำให้ประเทศไทยเสียโอกาส หากในอนาคตอุตสาหกรรมการผลิตยาของไทยมีศักยภาพเพิ่มสูงขึ้นจนสามารถส่งออกเภสัชภัณฑ์ไปยังประเทศที่ไม่มีศักยภาพในการผลิตยาได้

(๔) ไม่สามารถตรวจสอบและป้องกันการยกยอกการนำทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยไปใช้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสม

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีการทางนิติบัญญัติโดยการตราพระราชบัญญัติ ไม่มีทางเลือกอื่น

แต่ละทางเลือกมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

-

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

มาตรการที่สนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ ดังนี้

(๑) กำหนดหน้าที่ให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรที่ขอรับความคุ้มครองการประดิษฐ์ที่ใช้ทรัพยากรพันธุกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องเปิดเผยแหล่งที่มาในคำขอรับสิทธิบัตรโดยกำหนดให้เป็นรายการหนึ่งในคำขอรับสิทธิบัตร

(๒) ปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องที่ปรากฏอยู่แล้ว การขอถือสิทธิวันยื่นคำขอครั้งแรกให้ครบถ้วนและสอดคล้องกับหลักสากล

(๓) ปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ ให้รวมถึง ศัลยกรรมและวิธีการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ

(๔) ปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์

(๔.๑) ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้ขอมีสิทธิขอแยกคำขอเองได้ และปรับปรุงกระบวนการแยกคำขอในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งแยกการประดิษฐ์ที่ไม่มีความเกี่ยวพันกันจนอาจถือได้ว่าเป็นการประดิษฐ์อย่างเดียวกัน

(๔.๒) ปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติเรื่องการสั่งการของพนักงานเจ้าหน้าที่ และกรอบเวลาในการขยายระยะเวลาแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ

(๔.๓) ปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรเบื้องต้น (Formality Examination) และการตรวจสอบการประดิษฐ์ (Substantive Examination) โดยแยกเป็นข้อๆ ให้ชัดเจนและลดการตรวจสอบที่ซ้ำซ้อนกัน

(๔.๔) กำหนดให้มีการประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตร ๒ ครั้ง โดยครั้งแรกจะประกาศโฆษณาคำขอรับสิทธิบัตรเมื่อสิ้นสุดระยะเวลา ๑๘ เดือนนับแต่วันยื่นคำขอในราชอาณาจักหรือวันยื่นคำขอครั้งแรก และครั้งที่ ๒ เมื่อตรวจสอบการประดิษฐ์เรียบร้อยแล้วและเห็นว่าจะรับจดทะเบียนการประดิษฐ์เพื่อเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านก่อนรับจดทะเบียนภายใน ๙๐ วันนับแต่วันประกาศโฆษณาครั้งที่ ๒

(๔.๕) กำหนดให้ยื่นคำร้องขอให้ตรวจสอบการประดิษฐ์ภายใน ๓ ปีนับแต่วันยื่นคำขอรับสิทธิบัตรในราชอาณาจัก

(๔.๖) กำหนดให้บุคคลใดๆ สามารถยื่นเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาตรวจสอบการประดิษฐ์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ (Observation by 3rd party) ได้

(๔.๗) ปรับปรุงแก้ไขระบบคัดค้านคำขอรับสิทธิบัตรให้สามารถดำเนินการได้ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันประกาศโฆษณาครั้งที่ ๒ (ก่อนออกสิทธิบัตร) และปรับปรุงกระบวนการพิจารณาโดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคนเป็นผู้พิจารณาคัดค้าน

(๔.๘) เพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องการขอลอนคำขอรับสิทธิบัตรของผู้ขอ

(๕) ปรับปรุงแก้ไขระบบการจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นการจดทะเบียนการอนุญาตให้ใช้สิทธิต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

(๖) กำหนดให้อธิบดีสั่งเพิกถอนสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรที่ไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีแทนการเสนอคณะกรรมการสิทธิบัตร และขยายระยะเวลาการร้องขอต่อคณะกรรมการสิทธิบัตร

(๗) ปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรเพื่อส่งออกผลิตภัณฑ์ตามมาตรา ๓๑ bis ของ TRIPS Agreement

(๘) เพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องการแก้ไขสิทธิบัตรที่ออกโดยมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย

(๙) เพิ่มหมวดใหม่เรื่องการยื่นคำขอระหว่างประเทศภายใต้สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร โดยนำหลักการมาจากกฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับความคุ้มครองการประดิษฐ์ตามสนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๕๒

(๑๐) ปรับปรุงขั้นตอนการตรวจสอบคำขอรับอนุสิทธิบัตร

(๑๐.๑) ปรับปรุงแก้ไขกรอบเวลาการเปลี่ยนแปลงประเภทของสิทธิที่จะขอรับจากสิทธิบัตรเป็นอนุสิทธิบัตร หรือจากอนุสิทธิบัตรเป็นสิทธิบัตร เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่แก้ไขใหม่

(๑๐.๒) ปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนการตรวจสอบคำขอรับอนุสิทธิบัตรโดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเพิ่มเติมว่าสิ่งที่ขอรับอนุสิทธิบัตรเป็นการประดิษฐ์ และมีการยื่นขอรับอนุสิทธิบัตรไว้ในประเทศไทยแล้วหรือไม่ (First to file)

(๑๐.๓) ปรับปรุงแก้ไขการขอให้ตรวจสอบอนุสิทธิบัตรโดยให้ผู้ทรงอนุสิทธิบัตรหรือบุคคลใดสามารถยื่นขอให้ตรวจสอบได้ตลอดอายุของอนุสิทธิบัตร

(๑๑) ปรับปรุงแก้ไขให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสิทธิบัตรซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่

(๑๒) ปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับภาระการพิสูจน์ ในกรณีที่ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ทรงอนุสิทธิบัตรในกรณีวิธีการผลิตฟ้องผู้ที่ฝ่าฝืนสิทธิที่เป็นผู้ผลิตของผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ทรงอนุสิทธิบัตร

(๑๓) กำหนดให้การยื่นคำขอและการดำเนินการต่างๆ ให้กระทำได้ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

(๑๔) กำหนดวิธีการส่งหนังสือในกรณีที่ไม่สามารถส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับได้

(๑๕) กำหนดโทษทางปกครองในกรณีที่ผู้ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรปกปิดหรือแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือแสดงข้อความไม่ครบถ้วนเกี่ยวกับแหล่งที่มาของทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเกี่ยวกับการขออนุญาตก่อนการเข้าถึงและข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

(๑๖) ปรับปรุงแก้ไขบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมในส่วนคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๕ การกีดกันจะแก้ไขปัญหาคืออะไร

สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และกระบวนการพิจารณาที่กำหนดในพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรมีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น อุตสาหกรรมยาของไทยมีช่องทางในการส่งออกเภสัชภัณฑ์ไปยังประเทศที่ไม่มีศักยภาพในการผลิต และมีเครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบการขออนุญาตก่อนการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในการประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตร

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

อาศัยตัวชี้วัดในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายดังนี้

(๑) เสิ่งปริมาณ : จำนวนคำขอผ่านการตรวจสอบจนแล้วเสร็จทั้งกระบวนการรวดเร็วขึ้น

(๒) เสิ่งคุณภาพ : การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้ยื่นคำขอได้รับความสะดวกมากขึ้น เนื่องจากมีกระบวนการพิจารณาและตรวจสอบที่ชัดเจน ลดขั้นตอนการตรวจสอบที่ซ้ำซ้อนกัน และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการปฏิบัติงาน

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

(๑) ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPS Agreement) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๘ และแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐ เป็นความตกลงพื้นฐานในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum standards) สำหรับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภท

(๒) อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม (Paris Convention for the Protection of Industrial Property: Paris Convention) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีแล้วเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ถือเป็นแม่บทของความตกลงระหว่างประเทศในการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมทุกประเภท ได้แก่ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

(๔) สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (Patent Cooperation Treaty: PCT) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีแล้วเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๒ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นมา มีสาระสำคัญเป็นการอำนวยความสะดวกในการขอรับการคุ้มครองการประดิษฐ์ในประเทศภาคีของสนธิสัญญา

(๕) อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๗ มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม

(๖) พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม (Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing on Benefits Arising from Their Utilization: Nagoya Protocol)

ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ แต่อยู่ระหว่างการเตรียมการในด้านต่างๆ ก่อนให้สัตยาบันต่อไป มีสาระสำคัญ คือ การกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์สำหรับทรัพยากรพันธุกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ ให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และสอดคล้องกับการตรวจสอบคำขอในระดับสากล จะเป็นผลดีต่อประเทศไทย เนื่องจากสิทธิบัตรนับเป็นปัจจัยสำคัญในการยกอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Infrastructure) ไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย หรืออุตสาหกรรมแห่งอนาคต ย่อมสร้างความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบให้กับประเทศ นำพาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ ภายใต้บริบทใหม่ของโลกอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และนโยบาย “ประเทศไทย ๔.๐” ของรัฐบาล

นอกจากนี้ การมีเครื่องมือในการตรวจสอบการขออนุญาตของการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น จะมีส่วนช่วยป้องกันปัญหาการลักลอบนำทรัพยากรพันธุกรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์โดยไม่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ และช่วยให้สังคมรวมถึงชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการนำทรัพยากรพันธุกรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยไปพัฒนาต่อยอดอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

การพิจารณาว่าการประดิษฐ์ใดจะได้รับสิทธิบัตรต้องดำเนินการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเป็นกลางและไม่มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตร นอกจากนี้ เมื่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาออกสิทธิบัตรให้กับบุคคลใดแล้ว บุคคลนั้นจะเป็นผู้ทรงสิทธิตามสิทธิบัตรในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย และนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งการประดิษฐ์ตามสิทธิบัตร ดังนั้น การพิจารณาตรวจสอบการประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรและการออกสิทธิบัตรซึ่งเป็นการก่อตั้งสิทธิให้กับผู้ทรงสิทธิ จึงเป็นภารกิจของรัฐโดยเฉพาะที่ไม่อาจมอบให้เอกชนทำภารกิจนี้

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร

ไม่ควร ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง ได้กำหนดให้อธิบดีสามารถขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือองค์การของรัฐ หรือสำนักงานหรือองค์การสิทธิบัตรของรัฐต่างประเทศ หรือระหว่างประเทศ ดำเนินการตรวจสอบการประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้ในบางขั้นตอนได้ เช่น ความใหม่ ขั้นตอนการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น การประยุกต์ในทางอุตสาหกรรม และหากมีค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบการประดิษฐ์นั้น ผู้ขอจะต้องชำระค่าใช้จ่ายนั้นเองทั้งหมด ซึ่งในปัจจุบัน กรมฯ มีความร่วมมือกับสำนักงานสิทธิบัตรออสเตรเลีย และ

หน่วยงานของรัฐบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นต้น

๒.๓ การกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

ไม่อาจมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบแทน เนื่องจาก การตรวจสอบสิทธิบัตรต้องอาศัยทักษะ ความรู้ และประสบการณ์เฉพาะทาง พนักงานเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ตรวจสอบ คำขอรับสิทธิบัตรจะต้องผ่านการฝึกอบรมในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติจนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ ประสบการณ์ ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญามีการจัดหลักสูตรอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) สำนักงานสิทธิบัตรในต่างประเทศ และมีการฝึกปฏิบัติงานจริง (on the job training) ร่วมกับผู้ตรวจสอบ สิทธิบัตรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์

อย่างไรก็ดี ประชาชนที่อยู่ต่างจังหวัดที่มีความประสงค์จะยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และ อนุสิทธิบัตร สามารถยื่นคำขอผ่านสำนักงานพาณิชย์จังหวัดทุกจังหวัด หรือยื่นคำขอผ่านระบบการจดทะเบียน ทรัพย์สินทางปัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-filing) แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองได้อีกทางหนึ่ง

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

☒ หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่องการให้ ความคุ้มครองและปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าและการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๖

☒ หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่องการจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็ง ของสังคม และเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ รวมถึงพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของ ประชาชนและประเทศตามตามมาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมถึงจัดให้มีมาตรการที่ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พัฒนา บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามมาตรา ๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

☒ ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

☒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทาง เศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (การพัฒนาภาคการค้าและการลงทุน โดยพัฒนาระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทาง ปัญญาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล)

☒ แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่ ๑ การเพิ่มความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และกระบวนการที่กำหนด ไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร
สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้เพียงแนวทางและวิธีการปฏิบัติ แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวจากต้นเหตุซึ่งถูก
กำหนดไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

ด้วยขณะนี้รัฐบาลมีนโยบาย “ประเทศไทย ๔.๐” ซึ่งต้องการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้
แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา ความคิดสร้างสรรค์ และการใช้
ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา ระบบการคุ้มครองสิทธิบัตรที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการ
ขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล แต่โดยที่พระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีการใช้บังคับมาเป็นเวลา
ยาวนานกว่า ๓๕ ปี แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้ว ๒ ครั้ง แต่ไม่ได้เป็นการแก้ไขในสาระสำคัญของขั้นตอนหรือ
วิธีการจดทะเบียน จึงมีความจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มคำขอรับสิทธิบัตรที่จะ
มีเพิ่มมากขึ้นในทุกปี และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในการจัดอันดับของสถาบันการจัด
อันดับระหว่างประเทศ

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

☒ ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจากการคุ้มครองและปกป้องทรัพย์สิน
ทางปัญญาให้กับประชาชนทุกคน

☐ ทอยยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก.....

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก.....

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

☐ ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจาก.....

☒ มีการทอระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด

ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๒๔๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพราะต้องมีการแก้ไข
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ระบบ e-patent) ให้สอดคล้องกับขั้นตอนกระบวนการที่แก้ไขใหม่ และแก้ไข
อนุบัญญัติอีกหลายฉบับเพื่อรองรับขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ในรูปแบบใหม่ เช่น

- การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรชั้นตอนใหม่

- การประกาศโฆษณาคำขอ ๒ ครั้ง (รวมถึงรายการต่างๆ ในการประกาศโฆษณาที่จะมีการเพิ่มเติม)

- ระบบการจดทะเบียนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ

- การเพิกถอนสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรที่ไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีของอธิบดี

กรมทรัพย์สินทางปัญญาแทนคณะกรรมการสิทธิบัตร

- การชำระค่าธรรมเนียมคำขออัตราใหม่

☒ ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ไม่ควร เพื่อให้กฎหมายมีการใช้บังคับอย่างต่อเนื่อง

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น

- เนื่องจากเป็นการแก้ไขกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ จึงไม่อาจตราเป็นกฎในลักษณะอื่นได้

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

- ☒ ควบคุม ☐ กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ☒ ส่งเสริม
☒ ระบบผสม

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว

เนื่องจากพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ ส่งเสริมให้มีการค้นคว้า วิจัย และประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีใดที่เป็นประโยชน์และเป็นความก้าวหน้าทางเทคนิคในเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรมในประเทศ รวมทั้งจูงใจให้มีการเปิดเผยข้อมูลความรู้ต่อสังคม และเพื่อให้ผู้ประดิษฐ์ได้รับการคุ้มครองอันจะทำให้มีกำลังใจที่จะประดิษฐ์คิดค้นเพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ในขณะเดียวกันเป็นกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการควบคุมไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือใช้สิทธิที่รัฐให้ในทางที่ไม่ชอบจนเกิดการผูกขาดหรือจำกัดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม จึงเป็นกฎหมายที่มีลักษณะการใช้บังคับเป็นระบบผสม

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม

สิทธิบัตรเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่รัฐให้เพื่อตอบแทนความวิริยะอุตสาหะในการประดิษฐ์คิดค้น ดังนั้น การประดิษฐ์ที่จะได้รับสิทธิบัตรจะต้องผ่านการตรวจสอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ามีความใหม่ มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น และสามารถประยุกต์ในทางอุตสาหกรรม จึงจำเป็นต้องใช้ระบบการตรวจสอบก่อนรับจดทะเบียน ซึ่งเป็นระบบเดียวกันกับต่างประเทศและมาตรฐานสากล

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การนำสิทธิบัตรไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ทำได้สะดวก รวดเร็วทันต่อความต้องการของภาคธุรกิจ จึงได้เสนอให้แก้ไขปรับปรุงการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ จากเดิมที่ต้องนำมาจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นแจ้งสาระสำคัญของการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปลดปล่อยภาระของประชาชนในการนำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิมาจดทะเบียน ทั้งนี้ การแจ้งข้อมูลต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ยังคงมีความจำเป็นเนื่องจากสิทธิบัตรเป็นระบบการจดทะเบียน จึงควรให้รัฐมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สิทธิไว้ในกรณีเกิดข้อพิพาทเรื่องสิทธิในภายหลัง หรือหากผู้ทรงสิทธิบัตรจะนำสิทธิบัตรไปเป็นหลักประกันทางธุรกิจจะสามารถใช้ฐานข้อมูลนี้ในการตรวจสอบสิทธิและภาระผูกพันที่มีอยู่ได้

๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร

การดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร เป็นกรณีที่รัฐให้บริการแก่ผู้ประดิษฐ์ซึ่งจะได้ประโยชน์จากการได้รับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรที่รัฐออกให้ จึงมีความจำเป็นต้องเก็บค่าธรรมเนียม เนื่องจากรัฐมีภาระหน้าที่ในการดำเนินการหลายอย่างซึ่งต้องอาศัยงบประมาณในการดำเนินการ เช่น การจัดทำแฟ้ม การตรวจค้นงานที่ปรากฏอยู่แล้ว การตรวจสอบการประดิษฐ์ในเรื่องความใหม่จากฐานข้อมูลสิทธิบัตรของไทยและฐานข้อมูลสิทธิบัตรในต่างประเทศ การพิจารณาหลักเกณฑ์ในการรับจดทะเบียน การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการยื่นคำขอผ่านทางอินเทอร์เน็ต และรองรับข้อมูลคำขอที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในทุกปี

คุ้มครองภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร

ค่าธรรมเนียมในการขอรับสิทธิบัตรถือเป็นต้นทุนทางธุรกิจของผู้ประกอบการ เพื่อแลกกับสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (exclusive rights) ในการผลิตหรือใช้นวัตกรรมนั้นๆ ในช่วงระยะเวลาที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง โดยค่าธรรมเนียมนี้เกิดจากการให้บริการจากภาครัฐในการพิจารณาตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตร ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ใช้เวลา และบุคลากรจำนวนมากในการตรวจสอบ รวมทั้งจะต้องตรวจค้นข้อมูลจาก

สำนักงานสิทธิบัตรทั่วโลกในการตรวจสอบความใหม่ จึงมีความจำเป็นต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับการขอรับสิทธิบัตร ส่วนค่าธรรมเนียมรายปี หรือค่าธรรมเนียมต่ออายุ ถือเป็นค่ารักษาให้สิทธิบัตรนั้นยังคงมีผลอยู่ ซึ่งค่าธรรมเนียมทั้งหมดที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาเรียกเก็บจะนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน เพื่อจัดสรรเป็นงบประมาณสำหรับให้บริการแก่ประชาชนในด้านอื่นต่อไป ทั้งนี้ ค่าธรรมเนียมที่พระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ เรียกเก็บถือว่าม้อตราที่ต่ำกว่าค่าธรรมเนียมในต่างประเทศมาก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับสิทธิบัตร ๓๐๐ เหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นเงินประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท ในขณะที่ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่..) พ.ศ. จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับสิทธิบัตรเพียง ๒,๕๐๐ บาทเท่านั้น

๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุญาตหรือไม่

กรมทรัพย์สินทางปัญญาประกาศใช้คู่มือการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร (Guidelines for Examination) เพื่อเป็นแนวทางการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานตรวจสอบคำขอของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และอนุบัญญัติที่ออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมถึงสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งนี้ คู่มือการตรวจสอบฯ ถูกจัดทำขึ้นโดยรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เช่น ตัวแทนสิทธิบัตร สำนักงานกฎหมาย และภาคประชาสังคม เป็นต้น

๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่

คู่มือสำหรับประชาชนที่ออกตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดระยะเวลาการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ ๕๕ เดือน และอนุสิทธิบัตร ๑๐ เดือน นับแต่วันที่รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่ อย่างไร

(๑) การรับคำขอ

ในกรณีที่ผู้ขอไม่แก้ไขคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหลักฐานให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามระยะเวลาที่ปรากฏในบันทึกข้อตกลงการรับคำขอ พนักงานเจ้าหน้าที่จะคืนคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือถึงเหตุแห่งการคืนคำขอ และสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งคืนคำขอให้ทราบด้วยตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) การตรวจสอบคำขอ

ในกรณีที่อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายสั่งคำขอในชั้นการตรวจสอบเบื้องต้น (formality examination) หรือการตรวจสอบสาระสำคัญของการประดิษฐ์ (substantive examination) ผู้ขอสามารถอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไปยังคณะกรรมการสิทธิบัตรภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งของอธิบดี และเมื่อคณะกรรมการฯ ได้มีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งแล้ว คู่กรณีฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางได้ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

๓.๗.๖ มีการต่ออายุการอนุญาตหรือไม่

มีการต่ออายุอนุสิทธิบัตร ซึ่งเป็นหนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ที่มีความใหม่และประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรมได้ มีอายุการคุ้มครอง ๖ ปีนับแต่วันยื่นคำขอรับอนุสิทธิบัตรในราชอาณาจักร โดยขอต่ออายุได้ ๒ ครั้ง มีกำหนดคราวละ ๒ ปี โดยผู้ทรงสิทธิจะดำเนินการยื่นคำขอต่ออายุต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๙๐ วันก่อนวันสิ้นอายุ

มีการตรวจสอบก่อนการต่อใบอนุญาตหรือไม่
ไม่มี

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการ หรือไม่ มีความจำเป็นอย่างไร

ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ มีการเพิ่มเติมให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสิทธิบัตรซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ เป็นไปด้วยความต่อเนื่อง

ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิบัตร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เกษตรศาสตร์ เภสัชศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ อีกไม่เกิน ๑๒ คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนไม่น้อยกว่า ๖ คน ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ในการวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของอธิบดีเกี่ยวกับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร คำสั่งยกคำคัดค้านและคำโต้แย้ง คำสั่งให้ออกใบอนุญาตใช้สิทธิตามสิทธิบัตร ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง พิจารณาเรื่องอื่นๆ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจเข้าซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่

ไม่เข้าซ้อนกับคณะกรรมการตามกฎหมายอื่น

หากมีความเข้าซ้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น

-

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือนายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่

ไม่มี

เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ

-

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร

โปรดดูรายละเอียดในข้อ ๓.๗.๓

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

☐ โทษทางอาญา

☒ โทษทางปกครอง

☐ ระบบผสม

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด

-

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร

-

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่
ไม่มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันกำหนดให้มีการดำเนินการในเรื่องนี้

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกันหรือ
ทำนองเดียวกันที่มีอยู่
เป็นการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติฉบับเดิม

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

☒ ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง

(๑) นักประดิษฐ์ นักวิจัย ผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) สำนักงานกฎหมาย ตัวแทนสิทธิบัตร

(๒) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

(๓) หน่วยงานภาคเอกชน สถาบันวิจัยต่างๆ มหาวิทยาลัย สมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทย

☐ ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย.....

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

☒ ด้านเศรษฐกิจ

- เชิงบวก

(๑) การยกร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่...) พ.ศ. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ คำขอรับสิทธิบัตรให้สะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับหลักสากลยิ่งขึ้น จะก่อให้เกิดผลเชิงบวกในด้านเศรษฐกิจ สร้าง แรงจูงใจในการประดิษฐ์คิดค้น และส่งเสริมบรรยากาศการค้าการลงทุนจากนักลงทุนต่างประเทศ ซึ่งเป็นเจ้าของ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพให้เข้ามาลงทุนในประเทศ เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในระบบการคุ้มครอง นวัตกรรมและเทคโนโลยีภายใต้กฎหมายสิทธิบัตรของไทย นอกจากนี้ ยังมีผลต่อการยกอันดับความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์ และรายงานการประเมินผลดัชนี นวัตกรรมโลกของสถาบันจัดอันดับนานาชาติอีกด้วย

(๒) หากสามารถรับจดทะเบียนสิทธิบัตรได้เร็วขึ้น จะช่วยให้ผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะ SMEs และ Startup สามารถนำสิทธิบัตรไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้เร็วขึ้น สร้างรายได้ และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและ บริการ รวมทั้งอาจนำไปใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มช่องทางใน การเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากยิ่งขึ้น

(๓) การระบุแหล่งที่มาในคำขอรับสิทธิบัตรจะเป็นการป้องกันการยกยอกใช้ทรัพยากรพันธุกรรม และภูมิปัญญาของไทย และทำให้มีการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกี่ยวกับ ทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างครบถ้วนก่อนมาขอรับสิทธิบัตร และส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเป็น เจ้าของทรัพยากรพันธุกรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แท้จริงมีโอกาสควบคุมการเข้าถึงและรับผลตอบแทนที่เป็นธรรม และเหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก : นักประดิษฐ์ นักวิจัย SMEs และ Startup สำนักงานกฎหมาย ตัวแทน
สิทธิบัตร หน่วยงานภาคเอกชน สถาบันวิจัยต่างๆ มหาวิทยาลัย สมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทย ชุมชน
เจ้าของทรัพยากรพันธุกรรมหรือผู้ถือครองภูมิปัญญาท้องถิ่น

- เชิงลบ

(๑) ผู้ขอรับสิทธิบัตรอาจได้รับผลกระทบจากการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ
ที่สูงขึ้น เนื่องจากค่าธรรมเนียมในปัจจุบันไม่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงมากกว่า ๓๙ ปี ไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพและ
สถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน อีกทั้งค่าธรรมเนียมที่ต่ำเกินไปไม่จูงใจให้ผู้ยื่นคำขอใช้ความระมัดระวังในการ
จัดเตรียมคำขอรับสิทธิบัตร อย่างไรก็ตาม เพื่อลดผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นแก่นักประดิษฐ์ และ
ผู้ประกอบการรายย่อย กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะเสนอกฎกระทรวงเพื่อลดค่าธรรมเนียมให้กับผู้ยื่นคำขอที่เป็น
บุคคลธรรมดา Startup หรือ SMEs รวมทั้งลดค่าธรรมเนียมให้กับผู้ยื่นคำขอผ่านระบบ E-Filing และยกเว้น
ค่าธรรมเนียมให้กับสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ มูลนิธิหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ
การสาธารณกุศล การศึกษา การศาสนา หรือการสังคมสงเคราะห์ หรือหน่วยงานของรัฐที่ใช้รัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้
ตามที่คณะกรรมการสิทธิบัตรกำหนด

(๒) กระบวนการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร (Compulsory Licensing) ที่แก้ไขปรับปรุงใหม่เพื่อ
ใช้ประโยชน์จากมาตรา ๓๑ bis ของ TRIPS Agreement อาจทำให้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรถูกจำกัดเพิ่มขึ้น
เนื่องจากเพิ่มให้สามารถบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรเพื่อส่งออกผลิตภัณฑ์ไปยังประเทศที่มีความขาดแคลนและไม่มี
ความสามารถในการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้กำหนดให้ผู้ทรงสิทธิบัตร
สามารถอุทธรณ์คำสั่ง ค่าตอบแทน เงื่อนไข และข้อจำกัดตามคำสั่งของกระทรวงไปยังศาลได้ภายใน ๖๐ วัน เพื่อ
ทบทวนการใช้ดุลพินิจของกระทรวงได้

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ : ผู้ขอรับสิทธิบัตร และผู้ทรงสิทธิบัตร

☒ ด้านสังคม

- เชิงบวก

(๑) ระบบการคุ้มครองสิทธิบัตรที่มีประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิดค้นและ
สร้างสรรค์ ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งมีสินค้าและบริการใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับ
ต้องการของประชาชนออกสู่ตลาดมากยิ่งขึ้น เกิดความก้าวหน้าทางวิทยาการแขนงต่างๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวก
ในการดำรงชีวิตของคนในสังคม เกิดการลงทุน การจ้างงาน และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research and
Development) เพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมทั้ง ได้รับองค์ความรู้จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี

(๒) สร้างความมั่นใจให้กับนักวิจัยและนักลงทุนว่าจะได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมจากการ
สร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพด้วยการได้รับการปกป้องจากระบบทรัพย์สินทางปัญญา

(๓) สร้างสังคมที่มีความตระหนักรู้ ห่วงแหนกรักษาทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐ โดยมีการบูรณาการฐานข้อมูล การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา และ
การใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๔๓ และมาตรา ๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. ๒๕๖๐

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก : ทุกภาคส่วน

- เชิงลบ

ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ : ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรในการใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว (exclusive rights) อาจถูกจำกัดในกรณีการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร (Compulsory Licensing) ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรเพื่อส่งออกเภสัชภัณฑ์ตามมาตรา ๓๑ bis ให้สามารถบังคับใช้สิทธิเพื่อส่งออกเภสัชภัณฑ์ไปยังประเทศที่มีความขาดแคลนและไม่มีศักยภาพในการผลิตเองด้วย

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

การจำกัดสิทธิตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นไปตามกรอบการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรที่กำหนดไว้เดิมตั้งแต่พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และเพิ่มเติมให้ครบถ้วนตามที่ TRIPS Agreement กำหนด ทั้งนี้ ในส่วนการบังคับใช้สิทธิโดยเอกชนเป็นผู้ร้องขอ ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไม่ได้แก้ไขเรื่องมูลเหตุในการบังคับใช้สิทธิ เพียงแต่แก้ไขกระบวนการพิจารณาคำขอใช้สิทธิตามสิทธิบัตรของเอกชนให้เป็นขั้นตอนและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มเติมว่าอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาอาจยกเลิกใบอนุญาตให้ใช้สิทธิหากเห็นว่าเหตุแห่งการอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรหมดสิ้นไปและไม่น่าจะเกิดขึ้นได้อีก ทั้งนี้ คู่กรณีที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการสิทธิบัตรได้ภายใน ๖๐ วันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น

ในส่วนการบังคับใช้สิทธิโดยรัฐ เป็นการจำกัดสิทธิเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการแก้ไขมูลเหตุ กระบวนการบังคับใช้สิทธิ และกระบวนการทบทวนการใช้อำนาจรัฐเพื่อให้มีกระบวนการที่ชัดเจน และครบถ้วนตามพันธกรณีของ TRIPS Agreement ดังนี้

(๑) การบังคับใช้สิทธิโดยกระทรวง โดยมีมูลเหตุในการบังคับใช้สิทธิ ได้แก่

(๑.๑) ในกรณีที่เกิดความจำเป็นขึ้นภายในประเทศ เพื่อประโยชน์ในการประกอบกิจการอันเป็นสาธารณูปโภคหรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ หรือการสงวนรักษาหรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม หรือป้องกันหรือบรรเทาการขาดแคลนอาหาร ยาหรือสิ่งอุปโภคบริโภคอย่างอื่นอย่างรุนแรง หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีคำสั่งว่าผู้ทรงสิทธิบัตรฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายแข่งขันทางการค้าอันเป็นเหตุให้เกิดอุปสรรคต่อการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

(๑.๒) ในกรณีที่เกิดความขาดแคลนเภสัชภัณฑ์ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด หรือประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกซึ่งไม่มีหรือมีศักยภาพในการผลิตเภสัชภัณฑ์ไม่เพียงพอ และประเทศนั้นได้แจ้งความประสงค์ที่จะนำเข้าเภสัชภัณฑ์ต่อองค์การการค้าโลกแล้ว กระทรวงอาจใช้สิทธิตามสิทธิบัตรเพื่อผลิตและส่งออกเภสัชภัณฑ์ไปยังประเทศผู้นำเข้าที่ได้แจ้งความประสงค์ไว้

(๒) การบังคับใช้สิทธิโดยนายกรัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ในกรณีภาวะสงครามหรือในภาวะฉุกเฉินเพื่อการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศและรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

คำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรได้รับการพิจารณารวดเร็วยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล นอกจากนี้ ยังช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการยื่นคำขอด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

ระบบการคุ้มครองสิทธิบัตรที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิดค้นและสร้างสรรค์ ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนนโยบาย “ประเทศไทย ๔.๐” ของรัฐบาล ที่ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศด้วยนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญา (Innovation-Driven Economy) เกิดความก้าวหน้าทางวิทยาการแขนงต่างๆ ส่งเสริมการค้า การลงทุน การจ้างงาน และสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมทั้งได้รับองค์ความรู้จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อยเพียงใด

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้มากน้อยเพียงใด

ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฉบับนี้เป็นการแก้ไขและพัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิบัตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรเพื่อส่งเสริมการจดทะเบียนและใช้ผลงานสร้างสรรค์ด้านนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ และยังมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสิทธิบัตรเพื่อให้นักวิจัยและผู้ประกอบการสามารถนำสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรที่หมดอายุไปพัฒนาต่อยอดและใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จะช่วยทำให้การจัดอันดับประเทศไทยซึ่งอยู่ในอันดับที่ ๔๔ ของดัชนีนวัตกรรมโลก (Global Innovation Index ค.ศ. ๒๐๑๘) ซึ่งจัดอันดับโดยองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) และอันดับที่ ๑๐๖ ในสาขา “การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา” ของดัชนีความสามารถทางการแข่งขัน (Global Competitiveness Index ค.ศ. ๒๐๑๗ - ๒๐๑๘) ซึ่งจัดอันดับโดย WEF ในปัจจุบันดีขึ้น

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนามากน้อยเพียงใด

การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมรวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยี

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

ในขั้นตอนการยื่นคำขอด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนกระบวนการพิจารณาตรวจสอบคำขอจึงเป็นทางเลือกให้ผู้ขอสามารถยื่นคำขอได้ง่าย สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ ได้แก่

ใช้ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายในข้อ ๑.๖

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย
ไม่มี

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

ขั้นตอนการตรวจสอบคำขอที่มีการแก้ไขปรับปรุงใหม่ตามร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่องบประมาณ และไม่ได้สร้างภาระให้เกิดขึ้นกับประชาชน อย่างไรก็ตาม อาจมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพบางประการของผู้ทรงสิทธิบัตรตามรายละเอียดที่ปรากฏในข้อ ๕.๓

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่ต้องใช้

ขณะนี้ผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรเพียงพอสำหรับรองรับขั้นตอนการตรวจสอบและการคัดค้านคำขอ

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

ผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรที่จะดำเนินการตรวจสอบการประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรว่ามีความใหม่ มีขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น และการประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรมได้ จำเป็นต้องมีคุณวุฒิไม่น้อยกว่าปริญญาตรี และต้องมีประสบการณ์และผ่านการฝึกอบรมสำหรับการตรวจค้นและตรวจสอบสิทธิบัตรอย่างน้อย ๓ - ๕ ปี

(ค) งบประมาณที่ต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย

ใช้งบประมาณเพื่อแก้ไขระบบสิทธิบัตรเพื่อรองรับขั้นตอนการตรวจสอบแบบใหม่ตามรายละเอียดข้อ ๓.๔ (ข) ซึ่งยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะใช้งบประมาณเท่าไร

โดยเป็นงบดำเนินงานจำนวน และงบลงทุนจำนวน

๖.๒ ในกรณีที่ร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร

ไม่ได้เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

☒ วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย

- จัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่กฎหมายที่มีผลใช้บังคับใหม่หลังจากที่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- จัดทำสื่อ infographic
- เผยแพร่กฎหมายในเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา www.ipthailand.go.th
- พิมพ์หนังสือกฎหมายเพื่อเผยแพร่ต่อประชาชนทั่วไป
- เผยแพร่กฎหมายในสื่อ Social เช่น Facebook และ Twitter ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา

☒ การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

- ช่องทางเดียวกับวิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร

ไม่มี

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเนื่องจาก ร่างกฎหมายนี้เป็น
การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

☐ เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

☐ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

☒ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

☒ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

☒ มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

☒ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

☒ มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง
แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด

การตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ใช้เวลา ๕๕ เดือนและอนุสิทธิบัตรใช้เวลา
๑๐ เดือนนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้รับเอกสารถูกต้องครบถ้วน ทั้งนี้ ตามคู่มือสำหรับประชาชนที่ออกตาม
พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม
อย่างไร

การใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใส (Transparency) กล่าวคือ มีการประกาศขั้นตอน ระยะเวลา ส่วนงานที่รับผิดชอบทั้งหมดอย่างชัดเจนในเว็บไซต์ กรมทรัพย์สินทางปัญญา www.ipthailand.go.th และประชาชนสามารถเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจหรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาการออกสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรได้มอบหมายและมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ขึ้นไป ผู้อำนวยการ และรองอธิบดี ปฏิบัติราชการตามกฎหมายแทนอธิบดี

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง
ไม่มี

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

ให้จัดทำรายงานเสนออธิบดีเพื่อทราบการปฏิบัติงานทุกเดือน และมีการจัดตั้งคณะทำงาน ภายในสำนักสิทธิบัตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติงาน (Quality Control) ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับที่สำนักงาน สิทธิบัตรของต่างประเทศดำเนินการ

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

บุคคลภายนอกสามารถร้องเรียนและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการต่างๆ ได้ ทางเว็บไซต์ กรมทรัพย์สินทางปัญญา www.ipthailand.go.th ในหัวข้อ “ร้องเรียนกรมทรัพย์สินทางปัญญา” หรือ สายด่วน ๑๓๖๘

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของ กฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่ ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง

ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกรอบระยะเวลาที่ออกไว้เรียบร้อยแล้ว ดังนี้

๑. ร่างกฎกระทรวง (แก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน)

๑.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร แบบสิทธิบัตร การประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร

๑.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร

๑.๓ หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนการอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรการประดิษฐ์และ อนุสิทธิบัตร

๑.๔ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอใช้สิทธิและการอนุญาตให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร การประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร การส่งออกผลิตภัณฑ์ไปยังประเทศที่ไม่มีหรือมีศักยภาพในการผลิตผลิตภัณฑ์ไม่เพียงพอ

๑.๕ อัตราค่าธรรมเนียมและการยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และ อนุสิทธิบัตร พ.ศ.

๑.๖ การขอรับความคุ้มครองการประดิษฐ์ตามสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านสิทธิบัตร พ.ศ.

๒. ร่างประกาศคณะกรรมการสิทธิบัตร

๒.๑ หลักเกณฑ์การออกคำสั่งทางปกครองในกรณีที่มีการยื่นขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรืออนุสิทธิบัตรโดยปกปิดหรือแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือแสดงข้อความไม่ครบถ้วนเกี่ยวกับแหล่งที่มาของทรัพยากรพันธุกรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเกี่ยวกับการอนุญาตก่อนการเข้าถึงและข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

๓. ร่างประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๓.๑ การระบุแหล่งที่มาและการยื่นเอกสารการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓.๒ กำหนดหลักเกณฑ์การขอขยายกำหนดเวลาส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับคำขอรับสิทธิบัตร การประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร การขอถอนคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร และการขอผ่อนผันการยื่นคำแปลของคำขอระหว่างประเทศ

๓.๓ กำหนดแบบหนังสือมอบอำนาจ แบบพิมพ์คำขอระหว่างประเทศ และคำขอถอนคำขอระหว่างประเทศ แบบพิมพ์คำขอรับความคุ้มครองการประดิษฐ์ในประเทศไทย คำร้องเพื่อขอฟื้นฟูสิทธิให้คำขอระหว่างประเทศยังคงมีผลในประเทศไทย คำร้องขอให้ทบทวนผลการพิจารณาคำขอระหว่างประเทศ คำร้องขอให้ดำเนินการกับคำขอระหว่างประเทศก่อนครบกำหนด ๓๐ เดือน

๓.๔ กำหนดรายชื่อบุคคลตรวจสอบคำขอระหว่างประเทศและองค์การตรวจสอบเบื้องต้นระหว่างประเทศ

๓.๕ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการยื่นคำขอให้ตรวจสอบการประดิษฐ์ที่ได้รับอนุสิทธิบัตร

๓.๖ กำหนดแบบพิมพ์คำขอ คำร้อง คำคัดค้าน คำโต้แย้ง และคำอุทธรณ์ เอกสารและหลักฐานประกอบคำขอดังกล่าวและสำเนา

๓.๗ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขสำหรับการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร คำร้องหรือคำขออื่นๆ ผ่านทางระบบจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-filing)

๔. ร่างระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๔.๑ การยื่นเอกสารหลักฐานเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตรวจสอบการประดิษฐ์

๔.๒ วิธีพิจารณาและหลักเกณฑ์การยื่นคำคัดค้าน คำโต้แย้ง การนำพยานหลักฐานมาแสดงหรือแถลงเพิ่มเติม

๔.๒ มีกรอบในการตรานโยบายเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร

การตรานโยบายต่างๆ นั้น เป็นไปตามกรอบที่กฎหมายให้อำนาจเท่านั้น และในบางฉบับอาจมีการเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมพิจารณาด้วย

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

☒ มีการรับฟังความคิดเห็น

☐ ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานภาครัฐ

☐ สำนักงบประมาณ ☐ สำนักงาน ก.พ.

☐ สำนักงาน ก.พ.ร. ☐ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ ได้แก่ -ไม่มี-

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

☐ ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

☒ ประชาชนทั่วไป

☐ องค์กรอื่น ได้แก่.....

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร

ดำเนินการเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา
www.ipthailand.go.th แล้ว

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

☒ จัดทำ

☐ ไม่มีการจัดทำ

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้หรือไม่

☒ วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

☒ จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง

☒ พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น

☒ ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

☒ ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

☒ คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

ลงชื่อ.....

(นายทศพล ทังสุบุตร)

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ..... 18 เม 61

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักกฎหมาย กรมทรัพย์สินทางปัญญา

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวจิตติมา ศรีถาวร ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

หมายเลขติดต่อ ๐ ๒๕๔๗ ๕๑๙๑